

**Almindelige Betingelser for
Anlægsarbejder AB92
ABA**

Indholdsfortegnelse

<u>Afsnit</u>	<u>Emne</u>	<u>Side nr.</u>	<u>Udgavedato</u>
A.	Aftalegrundlaget	1	01.06.2010
§ 1.	Almindelige bestemmelser	1	
§ 2.	Bygherrens udbud	1	
§ 3.	Entreprenørens tilbud	2	
§ 4.	Entrepriseaftalen	3	
§ 5.	Overdragelse af rettigheder og forpligtelser m.v.	3	
B.	Sikkerhedsstillelse og forsikring	4	
§ 6.	Entreprenørens sikkerhedsstillelse	4	
§ 7.	Bygherrens sikkerhedsstillelse	4	
§ 8.	Forsikring	5	
C.	Entreprisens udførelse	5	
§ 9.	Arbejdsplan og afsætning	5	
§ 10.	Entreprenørens ydelse	6	
§ 11.	Projektgennemgang, dokumentation og prøver	6	
§ 12.	Arbejdets forringelse m.v. - Vedligeholdelse	7	
§ 13.	Forhold til myndigheder	7	
§ 14.	Ændringer i arbejdet	7	
§ 15.	Uklarheder, hindringer eller lignende forhold	9	
§ 16.	Fortidsminder	9	
§ 17.	Bygherrens tilsyn	9	
§ 18.	Entreprenørens arbejdsledelse	10	
§ 19.	Byggemøder	10	
§ 20.	Samvirke med andre entreprenører	10	
§ 21.	Tilkaldelse af bygherren og entreprenøren - Parternes ophold i udlandet	10	
D.	Bygherrens betalingsforpligtelse	11	
§ 22.	Betaling	11	
§ 23.	Entreprenørens ret til at standse arbejdet	13	
E.	Tidsfristforlængelse og forsinkelse	13	
§ 24.	Entreprenørens ret til tidsfristforlængelse	13	
§ 25.	Entreprenørens hæftelse ved forsinkelse	14	
§ 26.	Bygherrens ret til tidsfristforlængelse	15	
§ 27.	Bygherrens hæftelse ved forsinkelse	15	
F.	Arbejdets aflevering	15	
§ 28.	Afleveringsforretning	15	
§ 29.	Afleveringsprotokol	16	
G.	Mangler ved arbejdet	16	
§ 30.	Mangelsbegrebet	16	
§ 31.	Mangler påvist ved afleveringen	17	
§ 32.	Mangler påvist efter afleveringen	17	
§ 33.	Bortfald af entreprenørens afhjælpningspligt m.v.	18	
§ 34.	Bygherrens ret til afslag i enterprisesummen	18	
§ 35.	Entreprenørens ansvar for følgeskader	18	
§ 36.	Mangelsansvarets ophør	18	
H.	1- og 5-års eftersyn	19	
§ 37.	1-års eftersyn	19	
§ 38.	5-års eftersyn	19	
§ 39.	Fælles regler for eftersyn	19	
I.	Særligt om ophævelse	20	
§ 40.	Bygherrens hæveret	20	
§ 41.	Entreprenørens hæveret	20	
§ 42.	Konkurs, betalingsstandsning, tvangsakkord m.v.	20	
§ 43.	En parts død	21	
§ 44.	Fælles regler om ophævelse	21	

Indholdsfortegnelse

<u>Afsnit</u>	<u>Emne</u>	<u>Side nr.</u>	<u>Udgavedato</u>
J.	Tvister	22	
§ 45.	Syn og skøn	22	
§ 46.	Sagkyndig beslutning om stillet sikkerhed m.v.	23	
§ 47.	Voldgift	23	
Bilag 1:	Entreprenørgaranti		

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING

Nærværende ALMINDELIGE BETINGELSER er formuleret som afskrift af ALMINDELIGE BETINGELSER FOR ARBEJDER OG LEVERANCER af 1992 (AB) i venstre spalte og supplerende bestemmelser, tilføjelser og fravigelser i højre spalte. Alle sådanne supplerende bestemmelser, tilføjelser og fravigelser er gældende forud for det i AB 92 anførte. Dansk ret er gældende for såvel tilbudsafgivning som kontraktafslutning og arbejdets udførelse.

A. AFTALEGRUNDLAGET

§ 1. Almindelige bestemmelser

Stk. 1. Almindelige betingelser finder anvendelse på aftaler om arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomhed.

Stk. 2. Ved leverancer skal "bygherren" forstås som køberen og "entreprenøren" som sælgeren. Ved underentrepriseforhold skal "bygherren" forstås som hovedentreprenøren og "entreprenøren" som underentreprenør.

Stk. 3. Fravigelse af betingelserne gælder kun, når det tydeligt og udtrykkeligt angives, på hvilke punkter fravigelse skal ske.

Stk. 4. Medmindre andet er angivet, indbefatter beløbsangivelser ikke merværdiafgift (moms).

Stk. 5. Hvis ikke andet er bestemt, forstås ved arbejdsdage alle mandage til og med fredage, der ikke er helligdage.

Stk. 6. Alle dokumenter affattes på dansk, og alle betegnelser med hensyn til mønt, mål og vægt er danske. Forhandlinger, herunder på byggemøder, skal foregå på dansk. Hvis der tillige udfærdiges dokumenter på et andet sprog, og der er uoverensstemmelse i forhold til den danske tekst, gælder den danske tekst.

Stk. 7. Retsforholdet skal i det hele behandles efter dansk rets regler.

§ 2. Bygherrens udbud

Stk. 1. Ved udbud forstås bygherrens opfordring til at fremkomme med tilbud.

Stk. 2. Der bydes på grundlag af de oplysninger, som indeholdes i udbudsmaterialet. Dette materiale skal være entydigt og således udformet, at der er klarhed over ydelsens omfang og indhold.

2.2.1 Hvis ikke andet er anført i SB danner følgende dokumenter grundlag for såvel afgivelse af tilbud som overdragelse og udførelse af entreprisen og er i tilfælde af uoverensstemmelse gældende i efterfølgende prioriterede rækkefølge:

- Udbudsbrev
- Tilbudsliste (TBL)
- Særlige betingelser (SB)
- Særlige arbejdsbeskrivelser (SAB)
- Tegninger
- Tidsplan
- Almindelige arbejdsbeskrivelser for anlægsarbejder(AAB)
- Nærværende almindelige betingelser (ABA)

2.2.2 Måtte nogen angivelse i udbudsmaterialet være uklar for de bydende, skal de senest 4 arbejdsdage før licitationsdagen indhente nærmere oplysninger hos de projekterende, som straks afgiver skriftligt svar til de bydende. Undlader en bydende at indhente sådanne oplysninger, kan han ikke senere påberåbe sig eventuelle uklarheder, jfr. dog § 15.

Stk. 3. Udbudsmaterialet skal indeholde en tidsplan.

Stk. 4. Udbudsmaterialet skal indeholde oplysning om eventuelle fortidsminder på ejendommen, jfr. § 16.

Stk. 5. Det skal i forbindelse med udbuddet oplyses, hvorvidt der ønskes sikkerhedsstillelse for tilbagelevering af udbudsmaterialet. Ved tilbagelevering af udbudsmaterialet i hel og ubeskadiget stand inden udløbet af en rimelig frist, skal sikkerhedsstillelsen straks frigives, uanset om den pågældende har afgivet tilbud.

Stk. 6. Bygherren kan med henblik på en vurdering af de indkomne tilbud i udbudsmaterialet stille krav om tilbudets form og kan herunder forlange, at tilbud udfærdiges med rimelig specifikation af tilbudssummen på dertil leverede tilbudslistes.

Stk. 7. Skal tilbuddet eller del heraf afgives som enhedspriser, skal bygherren angive, hvilken vægt der ved vurderingen af tilbuddets samlede størrelse vil blive tillagt de enkelte enhedspriser.

§ 3. Entreprenørens tilbud

Stk. 1. Når flere i forening giver tilbud, er dette bindende én for alle og alle for én.

Stk. 2. Hvis et arbejde er udbudt således, at der foruden en pris på arbejdet som helhed skal angives priser på dele af arbejdet, kan priserne på de enkelte dele kun betragtes som selvstændigt tilbud, hvis dette udtrykkeligt er foreskrevet i udbudsmaterialet eller tilkendegivet ved tilbud.

Stk. 3. Hvis tilbud foruden en samlet sum skal indeholde enhedspriser, er begge dele bindende for tilbudsgiveren. Enhedspriser kommer til anvendelse ved betalingsregulering på grund af større eller mindre ydelser, end bygherren har angivet i udbudsmaterialet. Ved bedømmelse af tilbuds indbyrdes rækkefølge gælder alene det samlede tilbud.

Stk. 4. Tilbuddet omfatter kun ydelser, der er angivet som hørende til entreprisen på tegninger, der er udleveret entreprenøren som grundlag for tilbudsafgivelsen, eller som er nævnt i de afsnit af arbejdsbeskrivelsen, der gælder for

2.6 Tilbuddet skal afgives ved fremsendelse af 2 originaler af det af bygherren udleverede tilbudsdokument i udfyldt stand samt som foreskrevet i udbudsbrevet. Alle poster skal udfyldes. Poster der i tilbuddet er opført med mængde og enhedspris skal forudsættes afregnet med anvendelse af de i tilbuddet ansatte enhedspriser.

Tilbuddet afgives i lukket kuvert, tydeligt mærket licitation. Udleveret licitationskuvert skal anvendes. Tilbuddet skal være bygherren i hænde senest på det af bygherren angivne tidspunkt. Der skal i TBL anføres hvilke eventuelle bilag, der er gældende sammen med tilbuddet.

2.7 Såfremt enkelte enhedspriser vil blive tillagt større betydning ved tilbuddets samlede størrelse, vil dette fremgå af SB.

3.1.1 Byder flere i forening, må det med bindende virkning for alle fremgå af tilbuddet, hvem der skal forhandles med og til hvem betaling kan ske.

3.1.2 Såfremt der i de bydendes tilbud indgår forbehold overfor udbudsmaterialets betingelser, skal sådanne forbehold tydeligt fremgå af tilbudslistens forside.

3.1.3 Der skal afgives tilbud på det til bygherrens udbud svarende udbudsgrundlag. Bygherren forbeholder sig ret til at antage alternative tilbud, men er ikke forpligtiget hertil. Alternative tilbud vil kun blive taget i betragtning, såfremt den bydende tillige afgiver tilbud på det udbudte grundlag. Af tilbudslistens forside skal i givet fald angives, at der samtidigt afgives alternativt tilbud.

3.2.1 Arbejdet skal udføres til fast pris og tid. De bestemmelser i Byggestyrelsens seneste cirkulære forud for tilbudsafgivelsen om pris og tid på bygge- og anlægsarbejder, som skal være gældende for entreprisen, er indarbejdet i udbudsmaterialet, og cirkulæret er ikke aftalegrundlag.

3.2.2 Fastprisperioden er 1 år fra licitationsdagen, medmindre andet er fastsat.

3.4.1 Tilbuddet skal indeholde samtlige skrevne og/eller viste ydelser samt alle nødvendige bydelser i forbindelse med arbejdets konditionsmæssige færdiggørelse, selv om udbudsmaterialets eventuelle mængdeangivelse - herun-

den pågældende entreprise.

der tilbudslisten (TBL) - ikke indeholder specifikation af disse.

3.4.2 Det forudsættes, at de bydende, forinden tilbuddet afgives, har gjort sig bekendt med forholdene på stedet, herunder orienteret sig om adgangsforhold. Eventuelle forandringer af eksisterende forhold nødvendiggjort af entreprisens gennemførelse er bygherren uvedkommende, og udgifter hertil skal være indeholdt i tilbudssummen.

3.4.3 De bydende skal forvisse sig om at have modtaget samtlige udbudsdokumenter i overensstemmelse med den i udbudsbrevet indeholdte oversigt.

3.4.4 De tilbudsgivende kan afgive et eller flere alternative tilbud. Et alternativt tilbud skal ledsages af tegninger og/eller udførlig beskrivelse. Heri skal der bl.a. gøres rede for fordelene ved det alternative tilbud og for de punkter, hvorved det adskiller sig fra konditionerne. Desuden skal vedlægges en separat tilbudsliste udført i samme form som den til det udbudte projekt hørende. Det alternative tilbud skal omfatte alle nødvendige projekteringsudgifter, der skyldes ændringer i forhold til det udbudte projekt. Entreprenøren bærer det fulde professionelle projektansvar for ændringer i forhold til udbudsmaterialet og bærer den fulde prismæssige mængderisiko for alternativet. Det er entreprenørens ansvar, at det alternative projekt kan godkendes af myndighederne uden tidsmæssig forsinkelse af entreprisen. Der ønskes i øvrigt tilbud også på det udbudte projekt.

Stk. 5. Vedståelsesfristen for licitationstilbud er 20 arbejdsdage fra licitationsdagen. Vedståelsesfristen for andre skriftlige tilbud er 20 arbejdsdage fra tilbuddets datering.

3.5 Afvigelser fra vedståelsesfristen vil fremgå af SB.

Stk. 6. Den, hvis tilbud ikke antages, kan forlange sit tilbud samt sine tegninger, beregninger og beskrivelser tilbageleveret.

Stk. 7. Bygherren skal snarest muligt underrette tilbudsgiver, hvis tilbud ikke antages.

§ 4. Entrepriseaftalen

Stk. 1. Aftale om udførelse af en entreprise eller om en leverance træffes ved skriftlig accept af det afgivne tilbud eller ved et særligt dokument. Der skal henvises til de dokumenter, som har dannet grundlag for aftalen.

Stk. 2. Eventuel stempelpligt påhviler bygherren.

§ 5. Overdragelse af rettigheder og forpligtelser m.v.

Stk. 1. Parterne kan overdrage deres rettigheder i henhold til aftalen.

5.1 Der kan kun gives transport på det samlede tilgodehavende og alene til bank, sparekasse eller andet anerkendt dansk pengeinstitut. Anmodningen om transporterede beløb skal bære påtegning om transport.

Stk. 2. Overdrager entreprenøren uforfaldne krav i henhold til aftalen, går transporter, der står i forbindelse med arbejdets udførelse, forud for andre transporter.

Stk. 3. Uden den anden parts samtykke kan parterne ikke overføre deres forpligtelser til andre.

Stk. 4. Entreprenøren kan overlade arbejdets udførelse til andre i det omfang, det er sædvanligt eller naturligt, at arbejdet udføres i underentreprise.

Stk. 5. Hvis det må anses for godtgjort, at et krav vedrørende mangler ikke eller kun med stor vanskelighed kan gennemføres mod entreprenøren, er bygherren berettiget til at gøre kravet gældende direkte mod entreprenørens underentreprenører og leverandører, jfr. § 10, stk. 4.

B. SIKKERHEDSSTILLELSE OG FORSIKRING

§ 6. Entreprenørens sikkerhedsstillelse

Stk. 1. Medmindre andet fremgår af udbudsmaterialet, skal entreprenøren senest 8 arbejdsdage efter entreprisetaftalens indgåelse stille sikkerhed for opfyldelse af sine forpligtelser overfor bygherren. Sikkerheden stilles i form af tryktrykkende bank- eller sparekassegaranti, kautionsforsikring eller på anden tryktrykkende måde.

Stk. 2. Indtil aflevering har fundet sted, skal den stillede sikkerhed svare til 15% af entreprisensummen. Herefter skal sikkerheden svare til 10% af entreprisensummen.

Stk. 3. For leverancer, som præsteres fuldt færdige i rater, skal sikkerheden svare til 10% af købesummen.

Stk. 4. Sikkerheden nedskrives, jfr. dog § 36, stk. 3, nr. 1, til 2% af entreprisensummen 1 år efter afleveringstidspunktet, medmindre bygherren forinden skriftligt har fremsat krav om afhjælpning af mangler. I så fald nedskrives sikkerheden, når manglerne er afhjulpet.

Sikkerheden ophører 5 år efter afleveringstidspunktet, jfr. dog § 36, stk. 3, nr. 1, medmindre bygherren forinden skriftligt har fremsat krav om afhjælpning af mangler. I så fald ophører sikkerheden, når manglerne er afhjulpet.

Stk. 6. Forholdsmæssig frigivelse af sikkerheden skal ske ved afsnitsvis aflevering, jfr. § 28, stk. 4, sidste punktum.

Stk. 7. Hvis bygherren ønsker udbetaling i henhold til den stillede sikkerhed, skal det skriftligt og samtidigt meddeles til entreprenøren og garanten med nøje angivelse af arten og omfanget af den påståede misligholdelse samt størrelsen af det krævede beløb. Dette udbetales til bygherren inden 10 arbejdsdage fra meddelelsens fremkomst, medmindre entreprenøren forinden overfor Voldgiftsnævnet har fremsat begæring om beslutning specielt med henblik på, om bygherrens udbetalingskrav er berettiget. I så fald gælder reglerne i § 46.

Stk. 8. Sikkerheden tjener til fyldestgørelse af alle krav, som bygherren har i anledning af aftaleforholdet, herunder krav vedrørende eventuelle ekstraarbejder og tilbagebetaling af for meget udbetalt entreprisensum.

§ 7. Bygherrens sikkerhedsstillelse

Stk. 1. Hvis entreprenøren kræver det, skal bygherren ved private arbejder senest 8 arbejdsdage efter kravets fremsættelse stille sikkerhed for opfyldelse af sine betalings-

5.4 Navne på evt. underentreprenører skal oplyses på tilbudslistens forside.

6.1 Sikkerhedsstillelsen må ikke være udstedt med en bestemt udløbsdato, men vil efter arbejdets aflevering blive nedskrevet i h.t. § 6, stk. 2 og 4 og frigives iht. § 6, stk. 5. Sikkerhedsstillelsen skal udformes som "ENTREPRENØRGARANTI i medfør af AB 92 § 6 med 5-års mangelansvar (byggearbejder m.v.)", som forefindes bagest i dette hæfte som et bilag. Dersom sikkerhedsstillelsen er stempelpligtig, betaler entreprenøren stempelafgiften.

6.4 Afvigelser fra sikkerhedsstillelsens nedskrivning vil fremgå af SB.

forpligtelser overfor entreprenøren. Sikkerheden stilles i form af betryggende bank- eller sparekassegaranti, kautionsforsikring eller på anden betryggende måde.

Stk. 2. Sikkerheden skal svare til 3 måneders gennemsnitsbetaling - dog mindst 10% af entreprisesummen - udregnet således, at entreprisesummen fordeles ligeligt på det antal måneder, som i aftalen er fastsat for arbejdets udførelse. Entreprenøren kan ved udvidelse af aftalen med ekstraarbejder i henhold til § 14 kræve sikkerheden forøget, hvis vederlaget for samtlige ekstraarbejder - bortset fra de allerede betalte - overstiger det halve af 1 måneders gennemsnitsbetaling ifølge den oprindelige aftale.

Stk. 3. Hvis entreprenøren ønsker udbetaling i henhold til den stillede sikkerhed, skal det skriftligt og samtidigt meddeles til bygherren og garanten med angivelse af størrelsen af det krævede beløb. Dette udbetales til entreprenøren inden 10 arbejdsdage fra meddelelsens fremkomst, medmindre bygherren forinden overfor Voldgiftsnævnet har fremsat begæring om beslutning specielt med henblik på, om entreprenørens udbetalingskrav er berettiget. I så fald gælder reglerne i § 46.

Stk. 4. Sikkerheden tjener til fyldestgørelse af alle de krav, som entreprenøren har i anledning af aftaleforholdet, herunder krav vedrørende eventuelle ekstraarbejder.

§ 8. Forsikring

Stk. 1. Bygherren tegner og betaler sædvanlig brand- og stormskadeforsikring fra arbejdets påbegyndelse, indtil mangler, der er påvist ved afleveringen, er afhjulpet. På entreprenørens anmodning skal denne og eventuelle underentreprenører medtages som sikrede på forsikringspolicyen. Forsikringen skal omfatte samtlige entreprenørers arbejde på den bygning eller det anlæg, entrepriseaftalen vedrører. Ved om- eller tilbygning skal forsikringen dække skade på arbejdet samt på den bygning eller det anlæg, der er genstand for om- eller tilbygning.

Stk. 2. Offentlige bygherrer kan kræve sig stillet som selvforsikrer.

Stk. 3. Entreprenøren og eventuelle underentreprenører skal have sædvanlig ansvarsforsikring for skader, for hvilke der er ansvar efter dansk rets almindelige regler. Entreprenøren skal på anmodning dokumentere, at forsikringen er i kraft.

C. ENTREPRISENS UDFØRELSE

§ 9. Arbejdsplan og afsætning

Stk. 1. Entreprenøren skal snarest muligt i samarbejde med bygherren udarbejde en arbejdsplan.

Stk. 2. Bygherren lader foretage afsætninger af de bestemmende hovedlinier og højder (koter), medens al øvrig afsætning foretages af entreprenøren.

9.1 Entreprenørens oplæg til arbejdsplanen skal detaljeret angive varighed af de enkelte aktiviteter, som arbejdet kan splittes op i. Arbejdsplanen skal være så detaljeret, at arbejdets fremdrift kan følges i detaljer på det enkelte byggemøde.

9.2.1 Omfanget af de afsætninger og afsætningsdata som bygherren leverer, vil fremgå af SB.

9.2.2 Entreprenøren har ansvaret for bevarelse af hovedafsætninger, fixpunkter, polygonpunkter, skelafmærkninger og lignende. Hvis entreprenøren beskadiger eller ødelægger

ger sådanne mærker, skal entreprenøren dække alle omkostninger ved retableringen.

§ 10. Entreprenørens ydelse

Stk. 1. Arbejdet skal udføres i overensstemmelse med aftalen, fagmæssigt korrekt eller i overensstemmelse med bygherrens eventuelle anvisninger efter § 15. Materialer skal - for så vidt disses beskaffenhed ikke er anført - være af sædvanlig god kvalitet.

Stk. 2. Entreprenøren skal levere alle materialer og præstere alle fornødne bydelser til arbejdets færdiggørelse.

Stk. 3. Materialer og andre leverancer, som er bestemt til indføjelse i arbejdet, skal leveres af entreprenøren uden ejendomsforbehold. Når de pågældende genstande er leveret på byggepladsen, tilhører de bygherren.

Stk. 4. Materialer og andre leverancer til arbejdet skal være leveret med 5 års leverandøransvar for mangler ved leverancen, jfr. dog § 36, stk. 3, nr. 2. Ansvarsperioden regnes fra afleveringen af arbejdet og begrænses således, at leverandørens ansvar ophører senest 6 år efter levering til lager eller videresalg. Leverandøren skal endvidere have anerkendt, dels at mangel krav under de i § 5, stk. 5, nævnte omstændigheder skal kunne gøres gældende direkte mod leverandøren, dels at tvister vedrørende mangler ved en leverance kan behandles ved Voldgiftsretten for bygge- og anlægsvirksomhed.

Stk. 5. Entreprenøren kan undlade at opfylde bestemmelsen i stk. 4, hvis dette vil medføre betydelig merudgift for ham eller væsentlig forsinkelse af arbejdet, eller det ved mindre omfattende leverancer vil være besværligt at kontrollere overholdelsen af bestemmelsen. Bygherren skal ved væsentlige leverancer have meddelelse om undladelsen.

§ 11. Projektgennemgang, dokumentation og prøver

Stk. 1. Bygherren kan i udbudsmaterialet bestemme, at entreprenøren skal deltage i projektgennemgang. Der kan endvidere fastsættes bestemmelser om arten og omfanget af prøver og om den dokumentation for arbejdets udførelse, for udførte anlæg, for anvendte materialers oprindelse og egenskaber og for udførte prøver, som entreprenøren skal afgive. Bestemmelser herom kan indgå i en udbudskontrolplan. Deltagelse i projektgennemgangen samt tilvejebringelse af dokumentation og prøverne er et led i entreprenørens ydelse.

Stk. 2. Bygherren kan under arbejdets udførelse og ved afleveringen forlange yderligere prøver. Også i sådanne tilfælde skal entreprenøren stille fornødent mandskab til disposition ved prøvernes udtagning og undersøgelse. Hvis de yderligere prøver viser kontraktmæssig ydelse, skal bygherren betale herfor som ekstraarbejde. I modsat fald skal entreprenøren betale bygherrens udgifter.

Stk. 3. Entreprenøren skal give bygherren og dennes tilsyn adgang til de arbejdspladser og produktionssteder, hvor arbejdet udføres. Bygherren kan endvidere kræve de

10.1.1 Hvis udbudsmaterialet angiver bestemte fabrikater eller typer af materialer, er entreprenøren forpligtet til at levere det angivne. Er materialer angivet "som" bestemte fabrikater, er angivelsen at betragte som norm for art og kvalitet.

10.1.2 Arbejdet skal tilrettelægges på en sådan måde, at det udføres med mindst mulige gener, herunder støj og støvplage for brugere og naboer.

11.1 Entreprenøren skal påregne, at skulle deltage i en projektgennemgang, før entreprisen opstartes.

11.3 Entreprenøren har pligt til på bygherrens forlangende, at underrette bygherren inden produktionen påbegyndes og inden materialeleverancer bestilles. Der kan evt.

oplysninger, der er nødvendige til at bedømme ydelsen.

Stk. 4. Bygherren og dennes tilsyn kan under arbejdets gang kassere ikke kontraktmæssige arbejder eller materialer. Denne kassation skal ske så hurtigt som muligt

Stk. 5. Entreprenøren skal løbende foretage oprydning og rømning og skal omgående fjerne kasserede materialer fra byggepladsen.

§ 12. Arbejdets forringelse m.v. - Vedligeholdelse

Stk. 1. Fornings, ødelægges eller bortkommer arbejdet eller dele af dette inden afleveringen, skal entreprenøren for egen regning sørge for kontraktmæssig ydelse, medmindre forholdet kan henføres til bygherren. Hvis bygherren leverer materialer til entreprenørens arbejde, gælder det samme vedrørende disse i tiden fra entreprenørens modtagelse heraf og indtil arbejdets aflevering.

Stk. 2. Skader, som entreprenører forvolder på hinandens arbejde, materialer og materiel, er bygherren uvedkommende.

Stk. 3. Entreprenøren skal vedligeholde det udførte arbejde indtil afleveringen.

Stk. 4. For arbejder eller dele af disse, der tages i brug før afleveringen, gælder reglerne i stk. 1-3 indtil ibrugtagningen.

§ 13. Forhold til myndigheder

Stk. 1. Bygherren sørger for nødvendig godkendelse af projektet og afholder udgifterne herved.

Stk. 2. Entreprenøren sørger for anmeldelser, ansøger om tilladelser, rekvirerer syn og fremskaffer attester, der vedrører selve arbejdets udførelse, og afholder udgiften herved.

§ 14. Ændringer i arbejdet

Stk. 1. Bygherren kan forlange ændringer i arbejdets art og omfang, når ændringen har naturlig sammenhæng med de aftalte ydelser. Entreprenøren har ret til at udføre sådanne ændringer, medmindre bygherren påviser særlige forhold, der begrundes, at bygherren lader andre udføre arbejdet.

Stk. 2. Bygherrens krav om ændring skal fremsættes skriftligt. Det samme gælder parternes eventuelle krav om forandringer i aftalen med hensyn til pris, tid og sikkerhed som følge af ændringen. Der træffes snarest skriftlig tilægsaftale om ændringen. Forhandlinger herom må ikke medføre forsinkelse af arbejdets udførelse.

Stk. 3. Vedrører ændringerne arbejder, hvorom der gælder enhedspriser, reguleres den aftalte entreprisensum i overensstemmelse hermed, medmindre der træffes anden aftale, jfr. stk. 2. Regulering efter enhedspriser skal

udarbejdes et tidsskema for samtlige materialeleverancer.

12.1 Entreprenøren har pligt til inden anvendelsen og senest 5 arbejdsdage efter modtagelsen overfor bygherren at påtale, hvis de af bygherren leverede materialer er behæftet med synlige fejl eller mangler.

Ansvaret for ikke påtalte synlige fejl eller mangler overgår herefter til entreprenøren.

Er fejl påvist, må entreprenøren ikke uden særlig tilladelse fra bygherren anvende materialerne.

Al aflæsning, transport og udpakning indenfor byggepladsen af de af bygherren leverede materialer samt returnering af evt. emballage påhviler entreprenøren.

12.2 Når en entreprenør forvolder skade på en anden entreprenørs arbejde, skal bygherren være berettiget til at kræve, at den skadelidte entreprenør udbedrer skaden for skadevolders regning.

14.2 Intet ekstraarbejde må udføres før der foreligger en udtrykkelig aftale.

14.3 Afvigelser fra de angivne reguleringsintervaller vil fremgå af TBL.

dog kun ske, inden for $\pm 15\%$ af entripresesummen og inden for $\pm 100\%$ af de enkelte poster i tilbudslisten.

Stk. 4. Udover tilfældene nævnt i stk. 3, udføres ændringsarbejder som regningsarbejde, medmindre andet er aftalt.

Stk. 5. Ved formindskelse af arbejdets omfang skal entreprenøren godskrive bygherren de udgifter, som spares eller burde have været sparet. Vedrører formindskelsen arbejder, hvorom der gælder enhedspriser, jfr. stk. 3, skal dette dog kun ske i det omfang, mindrearbejdet medfører, at entripresesummen formindskes med mere end 15%.

§ 15. Uklarheder, hindringer eller lignende forhold

Stk. 1. Entreprenøren skal indhente bygherrens afgørelse, hvis aftalen og dennes grundlag ikke yder tilstrækkelig

14.4 Såfremt det påvises, at tilbudslisten ikke rummer relevante enhedspriser eller andre priser, hvorefter ekstraydelsen kan afregnes, kan bygherren forlange ændringer og ekstraarbejder i tilslutning til entriprenen udført som regningsarbejde for nedenstående betaling:

a) De arbejdstimer, der er brugt til arbejdet multipliceret med en brutto timeløn, der er oplyst i tilbuddet.

b) Beløb, som entreprenøren har udbetalt for materialer, der indgår blivende i bygværket, eller som i øvrigt er nødvendige for arbejdets udførelse, herunder forbrugsgods i det omfang, det forbruges ved arbejdet. Genindvundne materialer modregnes i entreprenørens tilgodehavende. Det forudsættes at materialer, forbrugsgods etc. indkøbes bedst muligt af entreprenøren i fornødent samråd med bygherren og debiteres arbejdet med fakturapriser. Eventuelle rabatter på prislistepriser tilfalder bygherren, mens kontantrabatter, årsbonus og lignende tilfalder entreprenøren. Desuden betales entreprenørens faktiske udgifter til kørsel, fragt, bugsering og andre transporter til og fra arbejdsstedet. Til de således beregnede udgifter til materialer, forbrugsgods, transport m.v. eksklusiv moms, lægges et salær på 7%.

c) Godtgørelse af rene regningsbeløb fra underentreprenør med et salær på 5%. I tilfælde af, at arbejdet udføres af et konsortium, bortfalder salærdelen for sådanne regningsbeløb, hvor den enkelte deltager i konsortiet udfører ekstraarbejder som underentreprenør for dette. Af de ovennævnte salærer samt den under a) nævnte bruttoløn afholder entreprenøren alle udgifter til al arbejdsledelse m.v., til forsikringer, administration samt tillæg for værktøj og mindre materiel med nyværdi mindre end kr. 5.000,00 pr. enhed.

d) For Større materiel, for hvilket der ikke er angivet enhedspriser i TBL, ydes der entreprenøren lejegodtgørelse for maskintid efter nærmere aftale. Til en sådan lejebetaling lægges intet salær. Arbejdssedler (dagsrapporter) med angivelse af materiel, materialer og mandskab vedrørende regningsarbejder skal løbende afleveres til bygherren til godkendelse og påtegning senest 3 arbejdsdage efter hver arbejdsdag på det pågældende regningsarbejde.

Entreprenøren skal månedsvi fremsende specificeret regning over udført regningsarbejde med tilhørende bilag til dokumentation af afholdte udgifter. Før ændringer og ekstraarbejder iværksættes som regningsarbejder, skal entreprenøren, såfremt bygherren finder det nødvendigt, udarbejde et skønsmæssigt, uforbindende overslag.

vejledning til udførelse af arbejdet.

Stk. 2. Finder entreprenøren, at arbejdet ikke kan udføres i overensstemmelse med den indgåede aftale, skal entreprenøren snarest muligt underrette bygherren og følge dennes anvisninger.

Stk. 3. Entreprenøren skal snarest muligt underrette bygherren, hvis der opstår forhold, som hindrer eller vanskeliggør arbejdet eller gør det nærliggende, at bygherren påføres ulempe eller tab, herunder pådrager sig ansvar overfor tredjemand. Hvis der ikke er tid til at indhente bygherrens anvisninger, skal entreprenøren - mod fornøden forlængelse af tidsfrister og mod betaling herfor - bedst muligt træffe foranstaltninger for at undgå, at bygherren lider tab.

Stk. 4. Udbudsmaterialet skal indeholde oplysninger om foretagne undersøgelser vedrørende grundvands- og jordbundsforhold, forurening eller andre hindringer. I det omfang udbudsmaterialet ikke indeholder fyldestgørende oplysninger om hindringer, skal foranstaltningerne herimod og ulemperne herved betales som ekstraarbejde.

Stk. 5. Hvis der trods gennemførelse af sådanne forundersøgelser, der er rimelige eller sædvanlige under hensyntagen til grundens karakter, beliggenhed og tidligere anvendelse, viser sig uforudsete forhold, som medfører offentlige påbud eller forbud, der hindrer arbejdets videreførelse eller gør denne urimelig byrdefuld for bygherren, kan denne afbestille entreprisen mod godtgørelse til entreprenøren. Godtgørelsen omfatter ikke entreprenørens mistede fortjeneste ved ikke at fuldføre arbejdet, men alene det øvrige tab, entreprenøren lider.

§ 16. Fortidsminder

Stk. 1. Entreprenøren skal drage omsorg for, at jordfaste fortidsminder ikke beskadiges, ændres eller flyttes.

Stk. 2. Entreprenøren skal straks anmelde fund af fortidsminder til rigsantikvaren og bygherren, og arbejdet skal standses i det omfang, det berører fortidsmindet.

Stk. 3. Entreprenøren skal sørge for, at genstande, der findes under arbejdet, afleveres til bygherren.

Stk. 4. Stk. 1-3 gælder også ved fund af vrag og faste fortidsminder på havbunden.

§ 17. Bygherrens tilsyn

Stk. 1. Ved bygherrens tilsyn forstås dennes byggeledelse, fagtilsyn eller andre tilsynsførende, særligt udpeget af bygherren.

Stk. 2. Bygherren eller dennes tilsyn skal være til stede på arbejdspladsen eller skal kunne tilkaldes.

Stk. 3. Bygherrens tilsyn repræsenterer bygherren overfor entreprenøren med hensyn til arbejdets tilrettelæggelse og udførelse. Tilsynet kan give og modtage meddelelser vedrørende arbejdet, godkende eller kassere materialer eller arbejder samt give anvisninger med hensyn til tilrettelæggelsen af de forskellige entreprenørers arbejde i deres indbyrdes forhold.

15.3.1 Inden entreprenøren påbegynder egne arbejder, har han pligt til straks at påtale synlige mangler og fejl ved tidligere udførte arbejder, som kan få indflydelse på hans egne arbejder.

15.3.2 Uoverensstemmelser mellem de på tegningerne indskrevne mål og de mål der tages på stedet, skal straks forelægges tilsynet.

15.4 Hindringer eller ulemper, som ikke forekommer i større omfang end sædvanligt for et arbejde i de aktuelle jordarter, skal være indeholdt i tilbudet.

Stk. 4. Tilsyn fra bygherrens side fritager ikke entreprenøren for selv at føre kontrol.

§ 18. Entreprenørens arbejdsledelse

Stk. 1. Entreprenøren skal lede arbejdet personligt eller ved en stedfortræder som repræsentant overfor bygherren og tilsynet med hensyn til arbejdets tilrettelæggelse og udførelse.

Stk. 2. Entreprenøren eller dennes stedfortræder skal være tilstede på arbejdspladsen eller skal kunne tilkaldes.

§ 19. Byggemøder

Stk. 1. Bygherren eller tilsynet indkalder til byggemøder og udarbejder mødereferater, der snarest muligt sendes til de entreprenører, bygherren har kontraheret med.

Stk. 2. Entreprenøren skal selv eller ved sin stedfortræder deltage i byggemøderne.

Stk. 3. På hvert byggemøde opgøres med angivelse af årsag det antal arbejdsdage - spilddage - hvor arbejdet helt eller delvis har ligget stille.

§ 20. Samvirke med andre entreprenører

Stk. 1. Entreprenøren skal samvirke med andre entreprenører på byggepladsen og i tide forhandle med tilsynet, således at fejl og forsinkelser ved manglende samvirke mellem entreprenørerne undgås.

§ 21. Tilkaldelse af bygherren og entreprenøren. Parternes ophold i udlandet.

Stk. 1. Bygherren og entreprenøren skal overfor hinanden angive, hvortil henvendelse kan ske, og hvorfra bygherren og dennes tilsyn, henholdsvis entreprenøren eller dennes stedfortræder, skal kunne tilkaldes.

Stk. 2. Hvis bygherren eller entreprenøren er bosat i udlandet, eller bosætter sig der efter aftalens indgåelse, skal den pågældende part opgive en person med bopæl eller hjemsted her i landet, der kan foretage økonomisk bindende dispositioner på partens vegne, mod hvem søgsmål kan rettes på partens vegne, og med hvem alle forhandlinger på den pågældende parts vegne kan føres med bindende virkning.

D. BYGHERRENS BETALINGSFORPLIGTELSE

§ 22. Betaling

Stk. 1. Efter skriftlig anmodning til bygherren har entreprenøren én gang hver måned ret til betaling for udført ar-

18.1 I forbindelse med arbejdets overdragelse til entreprenøren meddeler denne bygherren, hvem der på hans vegne leder og tilser arbejdet. Denne arbejdsleder skal være bemyndiget til at træffe bindende aftaler på entreprenørens vegne. Arbejdslederen skal være fortrolig med og fuldt kvalificeret til de pågældende arbejder og skal have det fornødne antal medarbejdere og materiel til rådighed. Ledende personale må ikke udskiftes uden bygherrens samtykke. Bygherrens godkendelse af entreprenørens organisation fritager ikke entreprenøren for det fulde ansvar for organisationens kapacitet og virke.

19.1 Indsigelse mod referaternes indhold skal ske snarest og senest ved det næstfølgende byggemøde, idet referatet ellers betragtes som godkendt og bindende for parterne.

19.3 Den påberåbte årsag til spilddagene skal dokumenteres. Hvorvidt spilddagene kan give anledning til tidsfristsforlængelse, kan kun afgøres, når en periode kan vurderes samlet og en eventuel anmodning om fristforlængelse behandles efter § 24, stk. 1.

22.1.1 Begæring om ácontoudbetaling skal nummereres og vedlægges opgørelse over udførte arbejder, refereren-

bejde m.v. Bygherren skal senest **15 arbejdsdage** fra modtagelse af anmodningen, jfr. stk. 11, betale det beløb, der på byggepladsen er ydet kontraktmæssige arbejder og materialer for.

Stk. 2. Entreprenøren kan - efter samme regler som anført i stk. 1 - tillige kræve betaling for materialer m.v., som er købt af entreprenøren og ikke er leveret på byggepladsen. Hvis bygherren kræver det, skal entreprenøren stille sikkerhed for kontraktmæssig levering, jfr. § 6. Sikkerhedsstillelsens størrelse skal svare til den krævede betaling - inklusive moms - for de ikke-leverede materialer.

Stk. 3. Betaling for materialer m.v. mere end 20 arbejdsdage før deres anvendelse på byggepladsen kan alene kræves, hvis der er oplyst herom i tilbudet.

Stk. 4. I stedet for betaling efter stk. 1 kan det aftales, at betaling skal ske efter en betalingsplan. Betalingsplanen følger tidsplanen og fastsætter, til hvilke tidspunkter entreprisen summen eller dele deraf skal udbetales. Betalingsplanen kan i stedet angive, ved hvilke stadier og med hvilke beløb entreprisen summen eller dele deraf skal udbetales. Betaling skal finde sted til de aftalte tidspunkter m.v., forudsat at det arbejde, betalingen angår, er præsteret.

Stk. 5. Hvis der ved et ekstraarbejde ikke træffes aftale om tidspunkter for betaling, kan betaling kræves efter reglen i stk. 1.

Stk. 6. Hvis aftalen bestemmer, at entreprisen summen skal reguleres som følge af ændringer i indeks, overenskomstmæssige arbejds lønninger, materialepriser m.v., finder reguleringen sted i forbindelse med betalingen for de dele af arbejdet, der berøres af ændringen. Reguleringen sker på grundlag af entreprenørens dokumenterede opgørelse.

de til tilbudslistens enkelte poster.

22.1.2 Opgørelse af udført arbejde skal være udformet pr. månedsskiftet.

22.1.3 Materialer, som er leveret på byggepladsen, men endnu ikke indføjede i byggeriet/anlægget, kan kun medtages på åcontobegæringen i det omfang, det er rimeligt og sædvanligt.

22.1.4 Betalingsfristen fastsættes til 20 arbejdsdage fra betalingsbegæringens fremkomst.

22.2 Der vil ikke blive ydet betaling for materialer m.v. som er købt af entreprenøren, men endnu ikke leveret på byggepladsen.

22.3 Paragraf 22, stk. 3 i AB 92 udgår og erstattes af følgende:

Forudbetaling finder kun sted, såfremt dette er krævet i tilbudet med en konkret angivelse af de emner, der ønskes forudbetaling på, samt i hvilken takt forudbetalingen ønskes og under forudsætning af efterfølgende accept af bygherren.

22.6.1 Reguleres entreprisen summen i henhold til et angivet indeks, finder reguleringen sted i henhold til det seneste kendte indeks. Afregning for indekseringen optages derefter på den førstkommande åcontobegæring og ledsages af fornøden dokumentation. Udgangspunktet for regulering er indeks 6 måneder efter tilbuds dagen.

Endelig fastsættelse af indekseringen finder sted, når alle for indekseringen relevante indeks kendes.

22.6.2 Ud over kontraktsummen ydes der entreprenøren godtgørelse for dokumenterede udgifter, når disse er forårsaget af sådanne statslige pålæg, som har særligt indgribende virkninger for bygge- og anlægsvirksomhed, og medfører en væsentlig merudgift for arbejdets udførelse, og som ikke med rimelighed kunne tages i betragtning ved tilbudets afgivelse. Bestemmelsen omfatter ikke udgiftsforøgelse, der skyldes ændrede valutakurser eller lovmæssige løsninger af arbejdsmarkedets overenskomstforhold.

Der ydes desuden entreprenøren godtgørelse for ekstraor-

dinære prisstigninger på et materiale, som indgår i arbejdet, eller på brændstof, der direkte benyttes til arbejdet, medmindre disse prisstigninger godtgøres i henhold til ovennævnte bestemmelse.

Der kan kun ydes godtgørelse på det færdige materiale i den form, hvori det skal indgå i anlægget, og ikke på delmaterialer isoleret, som for eksempel bitumen og cement.

Prisstigningen skal være indtrådt efter tilbudsdagen.

Priser og prisstigninger, der indgår som grundlag for godtgørelse, skal være generelt forekommende. Det skal fremgå af officielt prismateriale eller i mangel heraf kunne dokumenteres på anden måde.

Godtgørelsen omfatter den prisstigning, der overstiger 10% af prisen på tilbudsdagen. Til denne procentsats lægges 0,5% for hver hele måned, der er forløbet mellem tilbudsdagen og indkøbstidspunktet. Prisstigninger, der indtræder efter det tidspunkt, hvor materialet eller brændstoffet efter aftale eller sædvane skal indkøbes, kan ikke medregnes.

Det er desuden en betingelse for at kunne opnå godtgørelse, at den samlede sum af godtgørelsesbeløb udgør mindst 0,50% af kontraktsummen.

Er en entreprenør i henhold til sin aftale med en underentreprenør forpligtet til at yde godtgørelse til denne efter foranstående regler, kan tilsvarende godtgørelse ydes entreprenøren af bygherren uanset foranstående regel om godtgørelsesbeløbets størrelse i forhold til kontraktsummen.

Godtgørelse i henhold til ovenstående bestemmelser vil kun blive ydet, såfremt prisstigningerne ikke dækkes af anden regulering.

Ovennævnte bestemmelser anvendes tilsvarende ved prisfald.

Stk. 7. Efter afleveringen fremsender entreprenøren en endelig og fuldstændig opgørelse, herunder over tilgodehavender for alle ekstraarbejder. Efter at bygherren har modtaget denne slutopgørelse, kan entreprenøren ikke fremkomme med yderligere krav - bortset fra sådanne, der er taget specificeret forbehold om i slutopgørelsen.

Stk. 8. Ved byggearbejder, herunder også grundmodningsarbejder, skal slutopgørelsen fremsendes til bygherren senest 25 arbejdsdage efter afleveringen - for hovedentrepriser dog senest 35 arbejdsdage efter afleveringen. Ved anlægsarbejder - bortset fra dem, der er nævnt i § 36, stk. 1 - er fristen for fremsendelse af slutopgørelse 60 arbejdsdage.

Stk. 9. Hvis slutopgørelsen ikke er kommet frem til bygherren inden udløbet af tidsrummet nævnt i stk. 8, kan denne skriftlig kræve opgørelsen fremsendt inden 10 arbejdsdage. Fremsendes opgørelsen herefter ikke til bygherren inden udløbet af denne frist, fortaber entreprenøren krav på vederlag for ekstrarbejder, der udføres som regningsarbejder, samt for løn- og prisstigninger.

Stk. 10. Entreprenørens slutopgørelse skal betales senest 15 arbejdsdage fra modtagelsen.

22.7 Entreprenørens slutregning, der er at opfatte som saldokvittering, fremsendes til bygherren bilagt de afsluttende opgørelser.

22.8 Ved anlægsarbejder skal slutopgørelsen fremsendes til bygherren senest 20 arbejdsdage efter afleveringen.

22.10 Bygherrens betalingsfrist for endelig og fuldstændig

Stk. 11. Entreprenørens tilgodehavende forrentes fra forfaldsdagen med rentelovens rentesats. Fristen i stk. 1 er løbedage.

Stk. 12. Finder bygherren, at et krævet beløb ikke er forfaldent, skal han straks give entreprenøren skriftlig meddelelse herom.

Stk. 13. I tilfælde af uenighed om en opgørelse skal bygherren betale tilgodehavender, som parterne er enige om.

Stk. 14. Hvis der mellem parterne er uenighed om byggherrens adgang til at holde betalinger tilbage eller foretage modregning i entreprenørens betalingskrav, finder reglerne i § 46 anvendelse, hvis en part begærer det.

Stk. 15. Hvis det er nødvendigt for at forhindre arbejdets standsning, kan bygherren for entreprenørens regning udbetale arbejds løn, som entreprenørens ansatte har til gode.

§ 23. Entreprenørens ret til at standse arbejdet

Stk. 1. Hvis bygherren ikke har betalt forfaldne beløb ved betalingsfristens udløb, kan entreprenøren efter skriftlig varsel på 5 arbejdsdage standse arbejdet.

Stk. 2. Entreprenøren kan endvidere straks standse arbejdet ved bygherrens konkurs eller betalingsstandsning, eller hvis der åbnes forhandlinger om tvangsakkord, eller bygherrens økonomiske forhold iøvrigt viser sig at være sådanne, at denne må antages at være ude af stand til at opfylde entrepriseaftalen. Det er dog en betingelse, at bygherren ikke har stillet - eller på entreprenørens opfordring ikke straks stiller - betryggende sikkerhed for opfyldelsen af den resterende del af aftalen.

E. TIDSRISTFORLÆNGELSE OG FORSINKELSE

§ 24. Entreprenørens ret til tidsfristforlængelse

Stk. 1. Entreprenøren har ret til forlængelse af tidsfrister ved forsinkelse af arbejdet, der er en følge af:

- 1) ændringer i arbejdets art og omfang, som kræves af bygherren, jfr. § 14,
- 2) bygherrens forhold eller anden entreprenørs forsinkelse,
- 3) forhold, der opstår uden entreprenørens skyld, og over hvilke entreprenøren ikke er herre, f.eks. krig, usædvanlige naturbegivenheder, brand, strejker, lockout eller hærværk,
- 4) nedbør, lav temperatur, stærk vind eller andet vejrlig, som forhindrer eller forsinker arbejdet, når sådant vejrlig forekommer i væsentligt større omfang, end det er sædvanligt for den pågældende årstid og egn, eller
- 5) offentlige påbud eller forbud, som ikke skyldes entreprenørens egne forhold.

opgørelse er 30 arbejdsdage. Beløbet forrentes først herefter.

22.11.1 Såfremt bygherren måtte få et tilgodehavende forrentes dette efter tilsvarende regler.

22.11.2 Ingen af de anførte betalingsfrister er løbedage. Ved forsinket betaling regnes renten fra betalingsfristens udløb.

24.1.1 En ændring inden for de i § 14, stk. 3 anførte grænser berettiger ikke til tidsfristforlængelse, forudsat at ændringen er varslet i tide. Sammenhold i øvrigt 24.2.

24.1.2 Ad. § 24, stk. 1 nr. 4): Der godkendes ikke mindre spildtid end en halv arbejdsdag.

Entreprenøren foranlediger at der på grundlag af daglige målinger af nedbør og temperatur på pladsen samt af vind fra nærmeste meteorologiske instituts målestation, udføres vejrapporter.

På hvert byggemøde gennemgås vejrapporten for den forudgående periode, og antallet af vejrligsdage for det pågældende arbejde opgøres.

24.1.3 I tidsplanen er der taget hensyn til spildtid og spild-dage i perioder med vejrlig, som er u hensigtsmæssig for

Stk. 2. Entreprenøren skal dog søge forsinkelsen undgået eller begrænset ved sådanne dispositioner, som med rimelighed kan kræves.

Stk. 3 Anser entreprenøren sig berettiget til forlængelse af en frist, skal bygherren snarest muligt underrettes skriftligt. Entreprenøren skal på forlangende godtgøre, at den indtrådte forsinkelse skyldes det påberåbte forhold.

§ 25. Entreprenørens hæftelse ved forsinkelse

Stk. 1. Forsinkelse, som ikke giver entreprenøren ret til tidsfristforlængelse, er ansvarspådragende.

Stk. 2. Hvis der er fastsat dagbod eller andre særlige sanktionsbestemmelser, kan erstatningskrav for forsinkelse ikke rejses herudover.

Stk. 3. Er der ikke fastsat dagbod eller andre særlige sanktionsbestemmelser, opgøres bygherrens tab efter dansk rets almindelige erstatningsregler.

§ 26. Bygherrens ret til tidsfristforlængelse

Stk. 1. Bygherren har ret til forlængelse af tidsfrister ved forsinkelse af arbejdet, der er en følge af, at bygherren eller anden entreprenør udsættes for forholdene nævnt i § 24, stk. 1, nr. 3), 4) eller 5). Bygherren har samme ret ved ændringer som nævnt i § 24, stk. 1, nr. 1.

Stk. 2. Bygherren skal dog søge forsinkelsen undgået eller begrænset ved sådanne dispositioner, som med rimelighed kan kræves.

arbejdets udførelse. I udbudstidsplanen er der regnet med følgende effektive arbejdsdage:

December, januar, februar: 3½ dag pr. uge.

Marts, april, oktober, november: 4 dage pr. uge.

Maj, juni, juli, august, september: 4½ dag pr. uge.

Der gives således kun tidsfristforlængelse, hvis der på grund af vejret bliver færre effektive arbejdsdage til en aktivitet end forudsat.

24.2 De i AB 92 § 24, stk. 1 nr. 1 til og med § 24, stk. 1 nr. 5 nævnte forsinkelsesårsager berettiger kun til tidsfristforlængelse, såfremt forandringen i tidsmæssig henseende ligger på den kritiske vej i tidsplanen.

25.2.1 Overskridelse af slutterminer eller sanktionsbehæftede start- og mellemterminer medfører, at entreprenøren ifalder en dagbod svarende til det som tidsfristen uretmæssigt overskrides.

Hvis der ikke er anført andet i SB, medfører overskridelse af slutterminen, at entreprenøren ifalder en dagbod på 0,5 o/oo af den samlede entreprisensum excl. moms, dog mindst 2.000,- kr., for hver påbegyndt arbejdsdag, tidsfristen uretmæssigt overskrides.

Hvis der ikke er anført andet i SB, medfører overskridelse af start- og mellemterminer, at entreprenøren ifalder en dagbod på 0,1 o/oo af den samlede entreprisensum excl. moms, dog mindst 1.000,- kr., for hver påbegyndt arbejdsdag, tidsfristen uretmæssigt overskrides.

Bod kan fra overskridelsestidspunktet blive tilbageholdt i betalingen og/eller udbetalt i henhold til den stillede sikkerhed.

Opgørelse af de efter arbejdsplanen konstaterede forsinkelser foretages af byggeledelsen og de beregnede dagbøder modregnes i entreprenørens førstkommande udbetalingsbegæring.

25.2.2 Erlæggelse af dagbod har ingen indflydelse på entreprenørens pligt til at betale dagbod for overskridelse af en senere liggende tidsfrist. Ovennævnte indebærer en pligt for entreprenøren til at indhente forsinkelsen, så den aftalte tidsplan overholdes.

Stk. 3. Anser bygherren sig berettiget til forlængelse af en frist, skal entreprenøren snarest muligt underrettes skriftligt. Bygherren skal på forlangende godtgøre, at den indtrådte forsinkelse skyldes det påberåbte forhold.

27. Bygherrens hæftelse ved forsinkelse

Stk. 1. Entreprenøren har ret til erstatning for det lidte tab, hvis forsinkelsen skyldes:

- 1) bygherrens forhold, jfr. § 24, stk. 1, nr. 2 og denne har udvist fejl eller forsømmelse, eller
- 2) anden entreprenørs ansvarspådragende forsinkelse, jfr. § 25, stk. 1, eller anden aftaleparts ansvarspådragende forsinkelse.

Stk. 2. Entreprenøren har ret til godtgørelse, hvis årsagen til forsinkelsen kan henføres til:

- 1) § 24, stk. 1, nr. 1 og nr. 5 eller
- 2) § 24, stk. 1, nr. 2, uden at være omfattet af nærværende bestemmelses stk. 1 eller stk. 3.

Godtgørelsen udgør det tab, entreprenøren har lidt, dog uden entreprenørens mistede fortjeneste ved ikke at kunne udføre andre arbejder i forsinkelsesperioden eller lignende videregående tab.

Stk. 3. Kan forsinkelsens årsag henføres til § 24, stk. 1, nr. 3 eller nr. 4, har entreprenøren hverken ret til erstatning eller til godtgørelse.

F. ARBEJDETS AFLEVERING

§ 28. Afleveringsforretningen

Stk. 1. Umiddelbart inden arbejdets færdiggørelse skal entreprenøren give bygherren skriftlig meddelelse om tidspunktet herfor (færdigmelding). Bygherren indkalder derefter entreprenøren til en afleveringsforretning, der skal finde sted senest 10 arbejdsdage efter det angivne tidspunkt, jfr. dog stk. 4.

Stk. 2. Arbejdet anses for afleveret til bygherren, når afleveringsforretning har fundet sted, medmindre der ved denne er påvist væsentlige mangler. Er dette tilfældet, afholdes ny afleveringsforretning, når entreprenøren har givet bygherren skriftlig meddelelse om, at manglerne er afhjulpet, jfr. stk. 1.

Stk. 3. Indkalder bygherren ikke som anført i stk. 1 til afleveringsforretning, anses arbejdet for afleveret 10 arbejdsdage efter det angivne tidspunkt for færdiggørelse. Tilsvarende gælder for ny afleveringsforretning som nævnt i stk. 2, 2. punktum.

Stk. 4. Omfatter arbejdet flere entrepriser, skal samtlige entrepriser være færdiggjort, før bygherren skal indkalde til afleveringsforretning. Det kan dog være aftalt eller fremgå af omstændighederne, at entrepriser eller dele af disse skal afleveres på forskellige tidspunkter, eller at byggeafsnit afleveres hver for sig.

27.1.1 Eventuelt krav om erstatning i forbindelse med forsinkelse skal entreprenøren fremsætte skriftligt samtidigt med den i § 24, stk. 3 omtalte påberåbelse af ret til tidsfristforlængelse og erstatningsbeløbets størrelse skal meddeles bygherren snarest muligt.

27.1.2 I punkt 27.1.1 finder tilsvarende anvendelse ved krav om godtgørelse.

28.2.1 En mangel er altid at anse for væsentlig, såfremt manglen hindrer eller vanskeliggør opstart eller fremdrift af anden entreprise eller ibrugtagning af den del af anlægget, som entreprisen omfatter. Om en mangel er væsentlig afgøres af bygherren.

28.2.2 Også et stort antal i sig selv uvæsentlige mangler kan statuere væsentlighed.

Stk. 5. Ved anlægsarbejder - bortset fra dem, der er nævnt i § 36, stk. 1 - afleveres de enkelte entrepriser særskilt, medmindre andet er aftalt eller fremgår af omstændighederne.

§ 29. Afleveringsprotokol

Stk. 1. Ved afleveringsforretningen udfærdiges et dokument (afleveringsprotokol), hvori anføres påberåbte mangler ved arbejdet og eventuelle andre forhold, påpeget af bygherren. I tilknytning hertil anføres entreprenørens mulige bemærkninger. Parternes stillingtagen til, om arbejdet er afleveret, skal fremgå af dokumentet.

Stk. 2. Dokumentet underskrives af bygherren og entreprenøren.

Stk. 3. Hvis en part ikke er repræsenteret ved afleveringsforretningen, kan denne gennemføres uden den pågældende parts medvirken. Den mødte part skal snarest muligt give den anden part skriftlig underretning om afleveringsforretningens gennemførelse og om indholdet af afleveringsprotokollen.

G. MANGLER VED ARBEJDET

§ 30. Mangelbegrebet

Stk. 1. Er arbejdet ikke udført i overensstemmelse med aftalen, fagmæssigt korrekt eller i overensstemmelse med bygherrens eventuelle anvisninger efter § 15, foreligger der en mangel. Det samme gælder, hvis entreprenøren ikke har leveret anden aftalt ydelse i forbindelse med arbejdet.

Stk. 2. Hvis materialer ikke er som aftalt eller af sædvanlig god kvalitet, jfr. § 10, stk. 1, foreligger der mangler. Dette gælder dog ikke:

- 1) når entreprenøren i tilfælde af frit materialevalg godtgør, at kontraktmæssige materialer ikke findes eller ikke kan skaffes på grund af krig, indførselsforbud eller lignende, eller
- 2) når bygherren har krævet anvendelse af bestemte materialer, og entreprenøren godtgør, at muligheden for at fremskaffe disse i kontraktmæssig stand må anses for udelukket ved forhold, som entreprenøren ved aftalens indgåelse ikke burde have taget i betragtning.

I tilfælde 1) og 2) skal entreprenøren snarest muligt underrette bygherren om opståelse eller mulige hindringer, jfr. § 15.

Stk. 3. Arbejdet skal i alle tilfælde have de egenskaber, som er tilsikret ifølge aftalen.

Stk. 4. Afleveringstidspunktet er afgørende for, om arbejdet lider af mangler, hvad enten disse på dette tidspunkt kan konstateres eller er skjulte.

§ 31. Mangler påvist ved afleveringen

Stk. 1. Entreprenøren har pligt og ret til at afhjælpe mangler, der påvises ved afleveringen.

Stk. 2. Bygherren skal skriftligt fastsætte en frist til af-

30.1.1 Bygherrens gennemgang af entreprenørens tegninger, beregninger, leverancer og udførte arbejder, fritager ikke entreprenøren for at levere kontraktmæssig ydelse.

30.1.2 Sammenhold i øvrigt tilføjelserne til § 10, stk. 1.

hjælpning af påviste mangler. Fristens længde fastsættes under hensyntagen til manglernes art og omfang samt forholdene iøvrigt. Entreprenøren skal give bygherren skriftlig meddelelse, når manglerne er afhjulpet.

Stk. 3. Hvis bygherren efter udløbet af fristen nævnt i stk. 2 - eller efter at have modtaget entreprenørens meddelelse om, at afhjælpningen har fundet sted - mener, at manglerne ikke er afhjulpet, skal bygherren inden 10 arbejdsdage skriftligt meddele entreprenøren, hvilke mangler, der stadig påberåbes.

Stk. 4. Afhjælper entreprenøren herefter ikke straks de påviste mangler, har bygherren ret til at lade dem udbedre for entreprenørens regning eller kræve afslag i entreprisensummen, jfr. § 34.

§ 32. Mangler påvist efter afleveringen

Stk. 1. Entreprenøren har i 5 år efter afleveringen pligt og ret til at afhjælpe mangler, der påvises efter afleveringen, jfr. dog § 36, stk. 3, nr. 3.

Stk. 2. Bygherren kan kun påberåbe sig sådanne mangler, hvis entreprenøren har fået skriftlig meddelelse herom inden rimelig tid efter, at manglerne er eller burde være opdaget. Dette gælder dog ikke, hvis entreprenøren har gjort sig skyldig i groft uforsvarligt forhold.

Stk. 3. Bygherren skal skriftligt fastsætte en frist til afhjælpning af påviste mangler. Fristens længde fastsættes under hensyntagen til manglernes art og omfang samt forholdene iøvrigt. Entreprenøren skal give bygherren skriftlig meddelelse, når manglerne er afhjulpet. Afhjælpning af en mangel kan udskydes til foretagelse sammen med afhjælpning af eventuelle mangler, konstateret ved 1-års eftersynet, forudsat at manglen ikke forværrer derved, og at udskydelsen ikke medfører ulempe for bygherren.

Stk. 4. Foretager entreprenøren ikke inden udløbet af fristen nævnt i stk. 3 afhjælpning af de påberåbte mangler, har bygherren ret til at lade dem udbedre for entreprenørens regning eller kræve afslag i entreprisensummen, jfr. § 34.

Stk. 5. Bygherren kan lade mangler udbedre for entreprenørens regning, når afhjælpning er uopsættelig, og entreprenøren ikke er i stand til umiddelbart at foretage afhjælpning. Det samme gælder, når bygherren har grund til at antage, at entreprenøren ikke foretager afhjælpning på rette måde eller uden uforholdent ophold.

32.5 Som mangler, der kræver øjeblikkelig afhjælpning, anses altid mangler, der hindrer, sinker eller fordyrer opstart eller fremdrift af andre entrepriser eller ibrugtagning af den af entreprisen omfattede del af anlægget.

§ 33. Bortfald af entreprenørens afhjælpningspligt m.v.

Stk. 1. Entreprenørens afhjælpningspligt og bygherrens adgang til at foretage udbedring for entreprenørens regning, jfr. §§ 31 og 32, bortfalder, hvis afhjælpning er forbundet med uforholdsmæssigt store udgifter. Ved bedømmelsen heraf skal der tages hensyn til bygherrens interesse i, at aftalen opfyldes. Bygherren bevarer dog i alle tilfælde retten til afslag, jfr. § 34.

§ 34. Bygherrens ret til afslag i entreprisensummen

Stk. 1. Afhjælper entreprenøren ikke mangler som anført i § 31, stk. 4 og § 32, stk. 4, kan bygherren – i stedet for at lade manglerne udbedre for entreprenørens regning - kræve et afslag i entreprisensummen. Bygherren har endvidere ret til afslag i entreprisensummen, hvis afhjælpning er umulig, samt i tilfældene nævnt i § 33.

Stk. 2. Afslaget beregnes som udgangspunkt som det beløb, det ville have kostet at afhjælpe manglerne.

Stk. 3. Hvis afhjælpning af mangler er umulig eller er forbundet med uforholdsmæssigt store udgifter, fastsættes afslaget efter bygherrens valg skønsmæssigt eller på en af følgende måder:

- 1) enten som forskellen mellem den aftalte entreprisensum og den entreprisensum, der måtte antages at være aftalt, hvis der var indgået aftale om arbejdet i den foreliggende stand,
- 2) eller som forskellen mellem det aftalte arbejdes værdi uden mangler og arbejdets værdi i den foreliggende stand.

Stk. 4. Om bygherrens adgang til at hæve entrepriseaftalen som følge af mangler gælder reglerne i § 40.

§ 35. Entreprenørens ansvar for følgeskader

Stk. 1. Entreprenøren er erstatningsansvarlig for tab, der er en følge af mangler ved arbejdet, hvis manglerne skyldes fejl eller forsømmelse fra entreprenørens side, eller hvis manglerne angår egenskaber, som ifølge aftalen må anses for tilsikret.

Stk. 2. Entreprenøren hæfter ikke for driftstab, avanceret eller andet indirekte tab.

§ 36. Mangelansvarets ophør

Stk. 1. Ved byggearbejder og anlægsarbejde i tilslutning hertil skal bygherrens krav mod entreprenøren som følge af mangler fremsættes senest 5 år efter arbejdets aflevering. Efter dette tidspunkt kan bygherren ikke rejse krav mod entreprenøren. Bestemmelserne i lov nr. 274 af 22. december 1908 om forældelse af visse fordringer finder ikke anvendelse i disse tilfælde.

Stk. 2. Bygherrens krav bevares dog for dele af arbejdet, for hvilke det gælder:

- 1) at entreprenøren har påtaget sig at indestå i længere tid,
- 2) at det ved afleveringen konstateres, at aftalt kvalitets sikring har svigtet væsentligt, eller
- 3) at der foreligger groft uforsvarligt forhold fra entreprenørens side.

Stk. 3. Ved anlægsarbejder - bortset fra dem, der er nævnt i stk. 1 - ophører mangelsansvaret efter dansk rets almindelige regler, medmindre andet er fastsat i udbudsmaterialet. Hvis mangelsansvaret herefter ophører efter dansk rets almindelige regler, skal følgende gælde:

- 1) Reglen i § 6, stk. 4, om nedskrivning af sikkerheden

36.3 § 36, stk. 3 udgår. Mangelansvaret for anlægsarbejder ophører efter 5 år.

- ændres til, at sikkerheden ophører.
- 2) Entreprenøren kan undlade at opfylde bestemmelsen i § 10, stk. 4, om leverandøransvar.
 - 3) Tidsrummet for afhjælpningspligt og -ret, jfr. § 32, stk. 1, ændres til 1 år.
 - 4) Bestemmelsen i § 38 om 5-års eftersyn finder ikke anvendelse.

H. 1- OG 5-ÅRS EFTERSYN

§ 37. 1-års eftersyn

Stk. 1. Bygherren indkalder entreprenøren til en gennemgang af arbejdet, som skal finde sted senest et år efter afleveringen.

§ 38. 5-års eftersyn

Stk. 1. Bygherren indkalder entreprenøren til en afsluttende gennemgang af arbejdet, som skal finde sted senest 30 arbejdsdage før udløbet af en periode på 5 år efter afleveringen, jfr. dog § 36, stk. 3, nr. 4.

Stk. 2. Har bygherren ikke indkaldt som nævnt i stk. 1, kan entreprenøren indkalde bygherren til eftersynet. Indkaldelsen skal være skriftlig og ske med mindst 10 arbejdsdages varsel.

§ 39. Fælles regler for eftersyn

Stk. 1. Indkaldelse til eftersyn ifølge §§ 37 og 38, stk. 1, skal være skriftlig og ske med højst 60 og mindst 15 - ved hovedentreprise dog mindst 20 - arbejdsdages varsel.

Stk. 2. I forbindelse med eftersyn udfærdiges et dokument (eftersynskontrol), hvori anføres påberåbte mangler ved arbejdet og eventuelle andre forhold, påpeget af bygherren. I tilknytning hertil anføres entreprenørens mulige bemærkninger.

Stk. 3. Dokumentet underskrives af bygherren og entreprenøren.

Stk. 4. Hvis en part ikke er repræsenteret ved eftersynet, kan dette gennemføres uden den pågældende parts medvirken. Den mødte part skal snarest muligt give den anden part skriftlig underretning om eftersynets gennemførelse og om indholdet af eftersynskontrollen.

I. SÆRLIGT OM OPHÆVELSE

§ 40. Bygherrens hæveret

Stk. 1. Bygherren kan - efter skriftligt påkrav til entreprenøren - hæve entrepriseaftalen.

- 1) hvis der - uden ret til tidsfristforlængelse - foreligger en væsentlig forsinkelse fra entreprenørens side med hensyn til arbejdets udførelse, og forsinkelsen medfører betydelige ulemper for bygherren, eller
- 2) hvis der fra entreprenørens side iøvrigt foreligger væsentlig forsinkelse med hensyn til forhold af afgørende betydning for bygherren, medmindre dennes interes-

40.1 Ud over det i § 40, stk. 1 anførte har bygherren ret til at foretage delvis ophævelse af entreprisen, såfremt der under arbejdets gang indtræder sådanne ansvarspådragende forsinkelser, at der er betydelig risiko for, at en væsentlig termin ikke overholdes, og en delvis ophævelse af entreprisen muliggør, at forsinkelsen undgås eller mindskes ved overførelse af dele af arbejdet til anden entreprenør.

- ser er tilstrækkeligt tilgodeset på anden måde, f.eks. gennem adgangen til at standse udbetalingerne eller ved stillet sikkerhed, eller
- 3) hvis det udførte arbejde er af en sådan kvalitet, at bygherren har grund til at antage, at entreprenøren ikke vil være i stand til at fuldføre arbejdet uden væsentlige mangler.

§ 41. Entreprenørens hæveret

Stk. 1. Entreprenøren kan - efter skriftligt påkrav til bygherren - ved væsentlig forsinkelse hæve entrepriseaftalen i det tilfælde, der er nævnt i § 24, stk. 1, nr. 2), hvis bygherren ikke udfolder rimelige bestræbelser for at fremme arbejdet mest muligt.

Stk. 2. Entreprenøren kan endvidere - efter skriftligt påkrav til bygherren - hæve entrepriseaftalen, hvis der fra bygherrens side foreligger væsentlig forsinkelse med hensyn til forhold af afgørende betydning for entreprenøren. Aftalen kan dog ikke hæves, hvis entreprenørens interesser er tilstrækkeligt tilgodeset gennem adgangen til at standse arbejdet eller ved stillet sikkerhed.

§ 42. Konkurs, betalingsstandsning, tvangsakkord m.v.

Stk. 1. Ved en parts konkurs kan den anden part straks hæve aftalen, i det omfang konkurslovens regler ikke er til hinder herfor.

Stk. 2. Hvis boet har ret til at indtræde i aftalen i medfør af konkurslovens regler, skal boet efter forespørgsel inden for en frist på 5 arbejdsdage give meddelelse om, hvorvidt det vil indtræde.

Stk. 3. Reglen i stk. 1 gælder tillige ved en parts betalingsstandsning, eller hvis der åbnes forhandling om tvangsakkord, eller partens økonomiske forhold iøvrigt viser sig at være således, at parten må antages at være ude af stand til at opfylde entrepriseaftalen. Hæveretten er dog betinget af, at parten ikke har stillet - eller på anden parts opfordring ikke straks stiller - betryggende sikkerhed for aftalens opfyldelse, jfr. §§ 6 og 7.

Stk. 4. Er en part et aktie- eller anpartsselskab, kan den anden part hæve entrepriseaftalen, hvis dette kræves opløst af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Bestemmelsen finder ikke anvendelse, hvis parten inden 10 arbejdsdage fra fremkomsten af et påkrav fra den anden part dokumenterer, at betingelserne for selskabets opløsning ikke er tilstede, eller hvis parten stiller fuldstændig sikkerhed for aftalens opfyldelse.

Stk. 5. Ved ophævelse gælder reglerne i § 44.

§ 43. En parts død

Stk. 1. Dør en part, og boet behandles som gældsfragålesbo, finder bestemmelserne i § 42, stk. 1 og 2, tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Ved anden bobehandlingsmåde end nævnt i stk. 1 er dødsboet og arvingerne berettiget til at indtræde i entrepriseaftalen, jfr. dog stk. 3. Det samme gælder partens ægtefælle, der hensidder i uskiftet bo. Indtrædelsesretten

er betinget af, at der enten er eller bliver stillet betryggende sikkerhed for aftalens opfyldelse, jfr. §§ 6 og 7.

Stk. 3. Ved entreprenørens død er indtrædelsesretten tillige betinget af, at der udpeges en leder af arbejdet, som bygherren ikke kan fremsætte berettigede indvendinger imod. Er arbejdet af en sådan særlig karakter, at det som følge af entreprenørens død ikke kan forventes behørigt færdiggjort, kan indtræden ikke finde sted.

Stk. 4. Ved ophævelse gælder reglerne i § 44.

§ 44. Fælles regler om ophævelse

Stk. 1. Ophævelse skal ske skriftligt.

Stk. 2. Samtidig med ophævelsen skal den part, der hæver aftalen, sørge for, at der skriftligt indkaldes til en registreringsforretning (stadeforretning), der skal afholdes hurtigst muligt. Medmindre andet aftales, afholdes registreringsforretning dog tidligst 1 arbejdsdag efter indkaldelsesbeskrivelsens fremkomst.

Stk. 3. Ved registreringsforretningen skal der udfærdiges et dokument (registreringsprotokol), der beskriver omfang og kvalitet af det udførte arbejde. Dokumentet underskrives af parterne, medmindre registreringen foretages af en syns- og skønsmand udmeldt af Voldgiftsnævnet, jfr. § 45.

Stk. 4. Hvis en part efter at være indvarslet ikke er repræsenteret ved registreringsforretningen, kan denne gennemføres uden den pågældende parts medvirken. Den mødte part skal snarest muligt give den anden part skriftlig underretning om registreringens gennemførelse og om registreringsprotokollens indhold.

Stk. 5. Ved ophævelse fra bygherrens side er bygherren eller den, der færdiggør arbejdet på bygherrens vegne, berettiget til at benytte entreprenørens materialer og materiel, som befinder sig på pladsen, hvis fjernelse forinden arbejdets færdiggørelse vil påføre bygherren tab. Der ydes sædvanligt vederlag for anvendelsen.

Stk. 6. Ved ophævelse fra den ene parts side er den anden part ansvarlig for det lidte tab efter dansk rets almindelige regler.

J. TVISTER

§ 45. Syn og skøn

Stk. 1. Hvis der i tilfælde af uoverensstemmelser mellem parterne eller for at sikre bevisets stilling ønskes udmeldt syn og skøn, fremsættes begæring herom til Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed, København.

Stk. 2. Begæringen skal ved fremsættelsen være ledsaget af:

- 1) oplysning om, hvilke parter sagen vedrører, samt disse parters adresse og telefonnummer,
- 2) en skriftlig fremstilling, hvori gives en kort redegørelse for sagen, og som indeholder de spørgsmål, hvorom skønsmandens erklæring ønskes (skønstemaet),
- 3) de dokumenter, der er af betydning for sagen,

- 4) eventuel angivelse af de ønskede tekniske kvalifikationer hos skønsmanden og
- 5) angivelse af, om forretningen mod betaling af et særligt gebyr ønskes fremmet som hastesag.

Stk. 3. Der udmeldes i almindelighed én skønsmand. Hvis Voldgiftsnævnet finder, at der er anledning dertil, kan der udmeldes to, eller under ganske særlige omstændigheder flere skønsmænd. Der skal ved afgørelsen heraf tages hensyn til parternes ønsker.

Stk. 4. Nyt syn og skøn ved anden skønsmand kan kun finde sted, hvis Voldgiftsnævnet finder, at der er anledning dertil. Hvis begæring om voldgiftsbehandling af tvisten er indgivet, jfr. § 47, tager Voldgiftsretten stilling til fremsatte begæringer om supplerende syn og skøn eller nyt syn og skøn ved samme eller anden skønsmand.

Stk. 5. Den eller de, der har fremsat begæring om skønforretning, hæfter for udgifterne herved, herunder skønsmandens honorar, der fastsættes af Voldgiftsnævnet. Hvis tvisten eller en del deraf indbringes for Voldgiftsretten, tages udgiften og dens nødvendighed i betragtning ved fastsættelsen af sagsomkostninger. Voldgiftsretten fastsætter i så fald skønsmandens honorar.

Stk. 6. Når nærværende almindelige betingelser gælder i forholdet mellem bygherren og flere parter (entreprenører, leverandører), gælder bestemmelserne i stk. 1-5 også i det indbyrdes forhold mellem de pågældende parter.

Stk. 7. For syn og skøn gælder de regler, som er fastsat af Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed.

§ 46. Sagkyndig beslutning om stillet sikkerhed m.v.

Stk. 1. På en parts begæring kan Voldgiftsnævnet udpege en sagkyndig til at træffe beslutning om udbetaling af stillet sikkerhed, jfr. § 6, stk. 7, og § 7, stk. 3, og om berettigelsen af at holde betalinger tilbage eller foretage modregning i tilfælde af parternes uenighed som nævnt i § 22, stk. 14.

Stk. 2. Voldgiftsnævnet kan efter sagens karakter bestemme, at beslutningen skal træffes af flere sagkyndige.

Stk. 3. Begæringen skal indeholde de oplysninger m.v. som fremgår af § 45, stk. 2. Kopi af begæringen fremsendes samtidig til den anden part i entrepriseaftalen.

Stk. 4. Voldgiftsnævnet fastsætter en kort frist for modparten til at afgive et indlæg. Den sagkyndige kan - hvor der er særlig anledning dertil - give parterne adgang til at fremkomme med yderligere et indlæg inden udløbet af en kort frist, som den sagkyndige fastsætter. Efter udløbet af fristen træffer den sagkyndige snarest muligt og inden 15 arbejdsdage beslutning om, i hvilket omfang udbetalingskravet skønnes begrundet, og hvem der skal betale udgifterne, herunder den sagkyndiges honorar. Voldgiftsnævnet fastsætter størrelsen af honoraret.

Stk. 5. Det kan i særlige tilfælde bestemmes, at udbetaling til private bygherrer og til entreprenører betinges af sikkerhedsstillelse. Den sagkyndige træffer i så fald bestemmelse om sikkerhedens art og omfang og om betingelserne for dens udbetaling eller ophør. Ved begæring om udbetaling af bygherrens sikkerhedsstillelse kan den

sagkyndige i særlige tilfælde endvidere henvise entreprenøren til at anlægge voldgiftssag efter § 47.

Stk. 6. Under ganske særlige omstændigheder kan Voldgiftsnævnet forlænge fristerne i stk. 4 med indtil 10 arbejdsdage.

Stk. 7. Beløb, der omfattes af beslutning om udbetaling af stillet sikkerhed, skal udbetales senest 3 arbejdsdage efter, at parterne har fået skriftlig meddelelse om beslutningen.

Stk. 8. For behandling af sager om sagkyndig beslutning gælder de regler, som er fastsat af Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed.

§ 47. Voldgift

Stk. 1. Tvister mellem parterne afgøres af Voldgiftsretten for bygge- og anlægsvirksomhed, København, hvis afgørelser er endelige.

Stk. 2. Sag for Voldgiftsretten anlægges ved indlevering af klageskrift, der stiles til Voldgiftsnævnet.

Stk. 3. Klageskriftet skal indeholde:

- 1) oplysning om, hvilke parter sagen vedrører, samt disse parters adresse og telefonnummer,
- 2) klagerens påstand samt en kort fremstilling af de kendsgerninger, hvorpå påstanden støttes, og
- 3) angivelse af de dokumenter og andre beviser, som klageren agter at påberåbe sig. Dokumenterne skal være vedlagt.

Stk. 4. Voldgiftsretten består - jfr. dog stk. 5 og 6 - dels af 1 medlem af Voldgiftsrettens præsidium, udpeget af præsidiets formand, dels 2 sagkyndige, som efter sagens beskaffenhed udpeges af Voldgiftsnævnet for hvert enkelt tilfælde. Præsidiets formand kan bestemme, at en af suppleanterne i dette skal fungere som voldgiftsrettens formand.

Stk. 5. Hvis en part begærer det, suppleres retten med yderligere 2 medlemmer af præsidiet eller dets suppleanter. De dermed forbundne merudgifter fordeles i forbindelse med Voldgiftsrettens afgørelse af spørgsmålet om sagsomkostninger. Det kan da bestemmes, at de udgifter, der er en følge af rettens supplerings, skal udredes af en part, der har rejst krav herom, når retten skønner, at det ikke var tilstrækkeligt begrundet at fremsætte kravet.

Stk. 6. Er parterne enige derom, kan Voldgiftsretten bestå alene af 1 medlem.

Stk. 7. For Voldgiftsrettens behandling af sagerne gælder de regler, som er fastsat af Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed. I øvrigt gælder lov om voldgift.

Stk. 8. Når nærværende almindelige betingelser gælder i forholdet mellem bygherren og flere parter (entreprenører, leverandører), gælder bestemmelserne i stk. 1-7 også i det indbyrdes forhold mellem de pågældende parter.

ENTREPRENØRGARANTI

i medfør af AB 92 § 6 med 5-års mangelansvar (bygge- anlægsarbejder m.v.)

På foranledning af:
(entreprenøren)

indestår vi herved overfor:
(bygherren)

som garant for betaling af indtil i alt kr.:

skriver kroner

som sikkerhed for opfyldelse af alle entreprenørens forpligtelser i henhold til

entreprisekontrakt/accept/tilbud af:

omfattende udførelse af (projektet):

Garantien påvirkes ikke af, at bygherren giver entreprenøren udsættelse med hensyn til opfyldelse af dennes forpligtelser.

Krav omfattet af garantien bortfalder ikke, selv om bygherren efter afleveringen udbetaler entreprisensummen eller dele deraf til entreprenøren.

I. Udbetaling i henhold til garantien

Hvis bygherren ønsker udbetaling i henhold til denne garanti, skal dette i medfør af AB 92 § 6, stk. 7, skriftligt og samtidigt meddeles til entreprenøren og garanten med nøje angivelse af arten og omfanget af den påståede misligholdelse samt størrelsen af det krævede beløb.

Dette beløb udbetales til bygherren inden 10 arbejdsdage fra meddelelsens fremkomst, medmindre entreprenøren forinden over for Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed har fremsat begæring om beslutning specielt med henblik på, om bygherrens udbetalingskrav er berettiget. I så fald gælder reglerne i AB 92 § 46.

Såfremt den sagkyndiges beslutning går ud på, at der skal ske udbetaling under garantien, skal beløbet udbetales senest 3 arbejdsdage efter, at parterne og garanten har fået skriftlig meddelelse om beslutningen, jf. AB 92 § 46 stk. 7.

Garantibeløbet nedskrives med udbetalte beløb.

II. Garantens nedskrivning og ophør (frigivelse)

A. Når aflevering har fundet sted, jf. AB 92 § 28, nedskrives garantien til 10 % af entreprisensummen, jf. AB 92 § 6, stk. 2. **Entreprenøren foranlediger, med den af bygherre og entreprenør underskrevne afleveringsprotokol som fuldmagt, denne nedskrivning foretaget.**

B. 1 år efter afleveringstidspunktet nedskrives garantien til 2 %, jf. AB 92 § 6, stk. 4. Dette gælder dog ikke, såfremt bygherren forinden over for entreprenøren **og garanten** skriftligt har fremsat krav om afhjælpning af mangler. I så fald nedskrives garantien, når manglerne er afhjulpet.

C. Garantien ophører 5 år efter afleveringstidspunktet, jf. AB 92 § 6, stk. 5. Dette gælder dog ikke, såfremt bygherren forinden over for entreprenøren **og garanten** skriftligt har fremsat krav om afhjælpning af mangler. I så fald ophører garantien, når manglerne er afhjulpet.

D. Bortset fra spørgsmål om udbetaling under garantien, jf. AB 92 § 6, stk. 7, behandles tvister mellem garanten og bygherren af Voldgiftsretten for bygge- og anlægsvirksomhed, jf. AB 92 §§ 45 og 47.

E. Af ordensmæssige grunde skal det originale garantidokument tilbagesendes til garanten umiddelbart efter garantiens ophør.

Garantinr./ J. nr.: _____

Berigtigelse af stempelafgift: _____

_____ **den** _____

19 _____

Som garant:

(underskrift)